

ACC. NR M. 14006:1-5.

Landskap: Skåne Upptecknare: Anders Mårtensson
Härad: Albo Berättare: Nils Göransson
Socken: Brösarp Berättarens yrke: Lantbrukare
Uppteckningsår: 1955 Född år 1889 i Hörröd

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Nils Göransson bor i Lönhult.

Skiss av gård. s. 1.

Spisav. s. 2-4.

Hemmetts prydnade. s. 4-5.

M. No. 65.

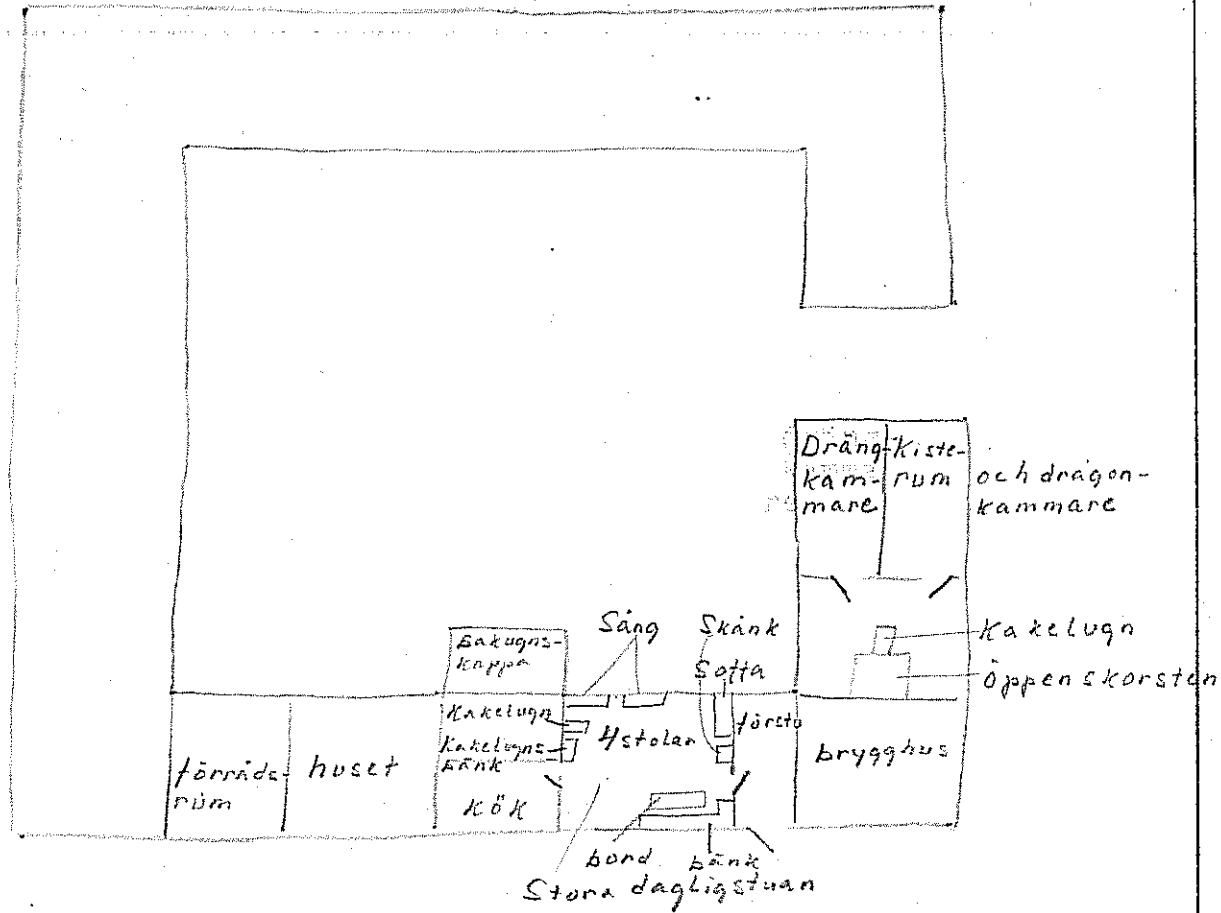
Luv 79.

Skriv endast på denna sida

ACC. N:R M. 14006:1.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

brunn

ACC. N:R M. 14006:2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Kakelugn:

Min far hette Göran Nilsson och föddes 1857. Min farfar hette Nils Göransson och föddes 1829 och min farfars far hette Göran Andersson och det var han som beställde denna kakelugnen på Huseby bruk 1831 och var själv uppe i Huseby med häst och vagn och hämtade den.

På kakelugnen står I.A.S. H.I.L. 1831.

I.A.S. betyder Görah Andersson. H.I.L. betyder Hanna Jönsdotter, som var hans ~~ä~~ hustru.

När farfar flyttade hit hade han kakelugnen med sig. Han bodde då inte på den gården som syns på skizzen utan i ett annat hus, som tillhörde denna gårds ägor. Det var inte förrän 1868 han flyttade hit och då sattes även kakelugnen upp här. 1899 rev vi boningslängan, och vi byggde den nuvarande.

Boningshuset:

Uthusen på gården hade vi byggt om innan. På den gamla gården fanns det även en kakelugn i undantagsrummet. Detta rum var uppdelat i tre delar och den östra delen kallades dragonkammare, ty där hade alltid en dragon sitt säte, d.v.s. skulle ha, ty han bodde där nästan aldrig. Hans dragonmundering hängde där emellertid alltid, och jag var ofta därinne för att se på grannlåten. Det västra rummet i undantaget var drängkammare, och där låg vår dräng året om. Där fanns ingen eld-

ACC. N:R M. 14006:3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

stad. Man fick torkat och uppvärmt sina kläder vid kakelugnen inne i den andra delen av undantaget. Inne hos drängen ville jag alltid ligga som påg. Om vintern var det mycket kallt genast, men man blev fort uppvärmd.

I brygghuset, vilket kallades för sters, hade vi mycket brännvinsbränning för. Då gick man från ställe till ställe i kommunen för att sälja brännvin. Ja, vi brände mycket brännvin.

I huset låg pigan på sommaren. Där fanns ingen eldstad.

Kakelugns eldande:

Kakelugnarna eldade vi med bokknuder. De värmdes bra. Vi eldar fortfarande i vår. Här blir så varmt, så att vi knappast kan vara här. Vi låter då alltid dörrarna stå öppna intill kamrarna, så att värmen går in där också.

Bakugnen:

I bakugnen eldade vi med baska. Bakugnsöppningen tillstängdes med en järnlucka. På många ställen var träluckor vanliga. Bakugnsbotten kallades ärn. Bakugnens tak var välvt med dubbla valv; det inre valvet var av tegel och det yttre av lersten. Man fick vara mycket försiktig, ty brandrisken var stor med halmtak på husen. Det fanns ingen särskild rökgång i bakugnen, utan röken for ut genom öppningen.

ACC. N:R M. 14006:4.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Efter bakningen vid julen torkade man havre i min frus för-
äldrahem. Först lade man havre i vatten, sedan sattes den in
i ugnen, där den fick stå och torka i ett dygn.

Kärl för matlagning:

Kopparkärl och järngrytor använde man förr. Vi har sådana
fortfarande, men vi använder dem inte.

Man använde kelfot.

Man hade antingen skaft eller öron på kärLEN.

Vid matlagningen eldade vi aldrig med ris utan hade ~~aldrig~~
alltid huggen ved. Vi har alltid haft skog till mer än hus-
behov.

Vi hängde aldrig kärLEN över elden. Elden fick slockna ~~över~~
natten, utom i kakelugnen, där glöderna höll sig över natten.

Köksspisen:

Jag var 10 år, när vi fick vår första köksspis. Den placerades
i dagligstuan vid sidan om kakelugnen.

Golvet:

Varje söndag skulle man ha fint, därför strödde man vit sand
på golvet och ene över sanden. I köket hade vi stengolv, men
i rummen var det brädgolv i den gamla längan, och det har
det varit så länge som vi haft gården. Jag var med, när far
lade nytt golv i ett av rummen, och då såg man, att det gamla

ACC. N:R M. 14006:5

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

golvet hade legat där länge. Man hade spikat med trä nubbar.

Väggprydnader:

Vitkalkade väggar i den gamla längan, och inga tapeter. Vi tapetserade i den nya längan efter ett år. Det var dagligstuan som först blev tapetserad.

Man hade inte så många tavlor på väggarna. De vanligaste var människans åldrar, födelsekransar, som barnen fick på ettårsdagen av sina go-föräldrar, bibliska motiv och kungafamiljen.

Bords-och skåpprydnader:

Man hade dukar på bordet vid festliga tillfällen, inte annars.

Blommor:

Man tog in blommor och satte i vas. Krukväxter kunde man inte ha så många, ty fönstren var ju bara små. I trädgården hade man många blommor.

Halmkronor hade man inte.

Belysning:

Fotogen var det vanliga. Man stöpte även ljus s.k. proser. Man satt ett par tre timmar i mörkret innan man tände. I mörkret satt man och berättade historier, och det var ofta spökhistorier.